

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ХАСКОВО ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

По данни от текущата демографска статистика, население на област Хасково в края на 2021 г. е 220 269 души. В сравнение с предходната година населението намалява с 3 356 души, или с 1.5%. Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на база данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

През 2021 г. се проведе 18-о преброяване на населението и жилищния фонд в страната. По предварителна оценка¹ от Преброяване 2021, очаквания брой на населението, пребиваващо постоянно на територията на областта към 7 септември 2021 г. е 200 857 души.

Разликата между данните за броя и структурите на населението от текущата демографска статистика и преброяванията се дължи основно на нерегистрираната външна миграция през десетгодишния период между преброяванията.

Една от основните задачи на преброяванията на населението е да се установи реалният брой на лицата пребиваващи на територията на страната. Ето защо в годините след преброяванията се правят преизчисления на населението въз основа на резултатите от проведеното преброяване и данните за естествения и механичния прираст, получени от текущата демографска статистика за съответните години.

След окончателното въвеждане и обработка на данните от Преброяване 2021 броят на населението ще бъде преизчислен на базата на преброеното население. Преизчислението ще обхване десетгодишен период, като ще бъдат ревизирани и основни демографски индикатори.

В съответствие с проекта на Национална статистическа програма, първи окончателни данни от Преброяване 2021 ще бъдат представени и публикувани след 1 октомври 2022 година.

В края на 2021 г. в област Хасково населените места са 261 - 10 са градове, а 251 - села. Към 31.12.2021 г. 71.7% от населението на областта живее в градовете, а 28.3% - в селата.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

¹ Предварителна оценка за броя на населението на България към 7 септември 2021 година (nsi.bg)

Раждаемост

През 2021 г. в област Хасково са регистрирани 1 693 родени деца, като от тях 1 678, или 99.1% са живородени. През 2020 г. живородените са били 1670.

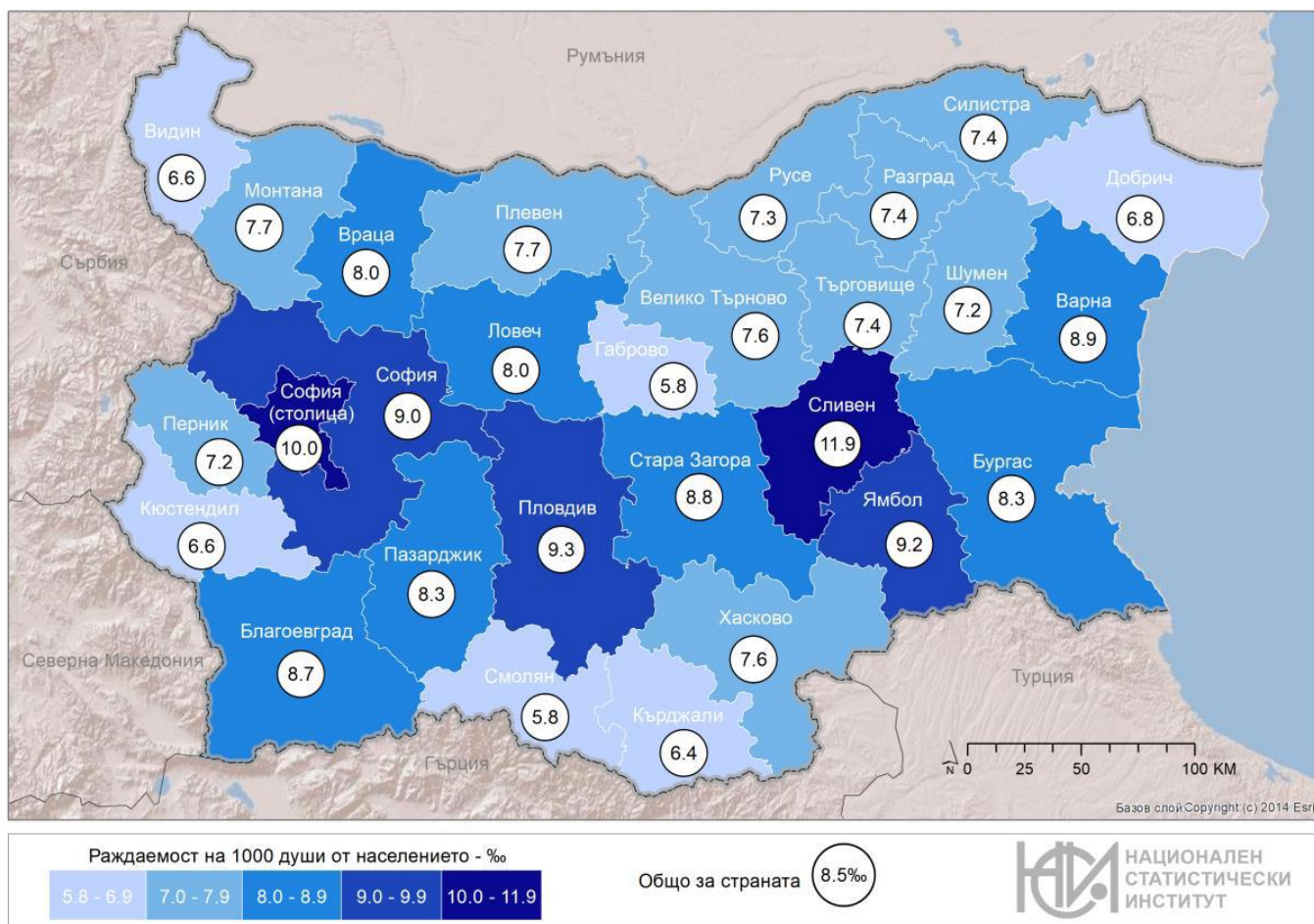
От всички живородени през 2021 г. 868 са момчета, а 810 момичета, или на 1000 момчета се падат 933 момичета.

В градовете живородените са 1 230, а в селата - 448.

Коефициентът на обща раждаемост² за областта през 2021 е 7.6 ‰, при средно за страната 8.5‰.

В регионален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен - 11.9‰, София (столица) - 10.0‰ и Пловдив - 9.3‰. В двадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Кърджали - 6.4‰, и Смолян и Габрово - по 5.8‰.

Фиг. 1. Коефициент на раждаемост по области през 2021 година

² Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината

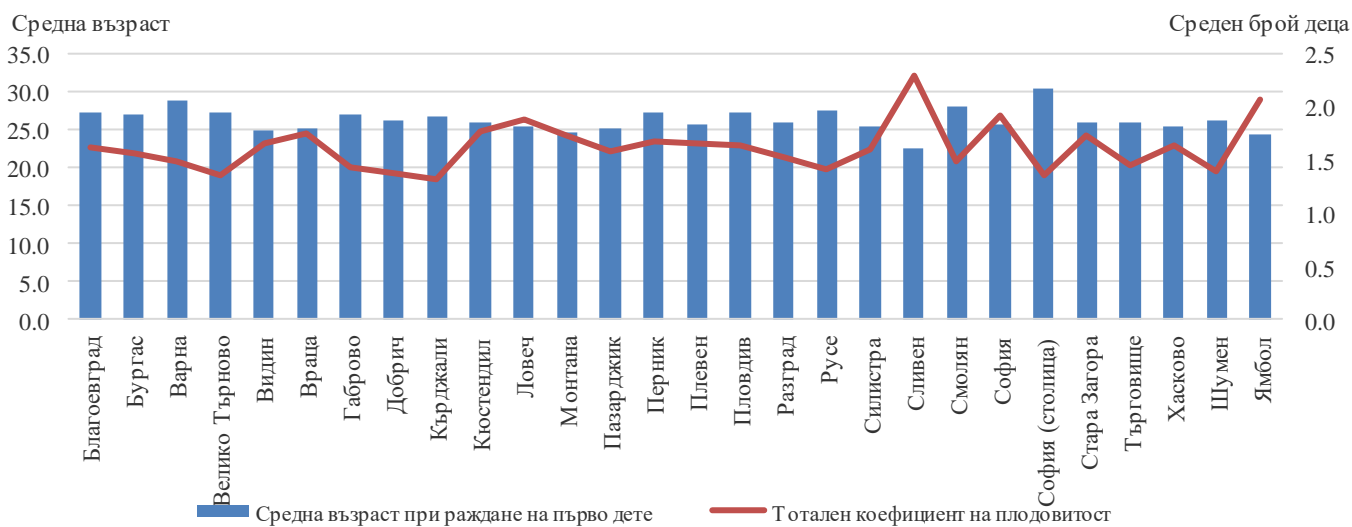
През 2021 г. броят на живородените извънбрачни деца в областта е 1 092, или 65.1% от всички живородени. Високият процент на извънбрачна раждаемост може да се обясни със значителното нарастване на броя на съжителствата сред младите хора, без те да са оформени в юридически брак.

В регионален аспект най-висок е относителният дял на извънбрачните раждания в областите Видин (76.9%) и Ловеч (76.3%). Този дял е над 50.0% във всички области на страната с изключение на Благоевград (49.2%), Разград (46.8%) и Кърджали (39.4%).

Тоталният коефициент на плодовитост³ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. За областта през 2021 г. този показател е 1.63, при средно за страната 1.58. За областта той нараства с 0.04 спрямо 2020 година.

Средната възраст на майката при раждане на първото дете в област Хасково е 25.3 години, при средно за страната – 25.7. В регионален аспект средната възраст при раждане на първо дете варира от 22.6 години за област Сливен до 30.5 години за област София (столица).

Фиг. 2. Средна възраст на жената при раждане на първо дете и тотален коефициент на плодовитост по области през 2021 година

³ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзrastовата плодовитост през отчетната година.

Смъртност

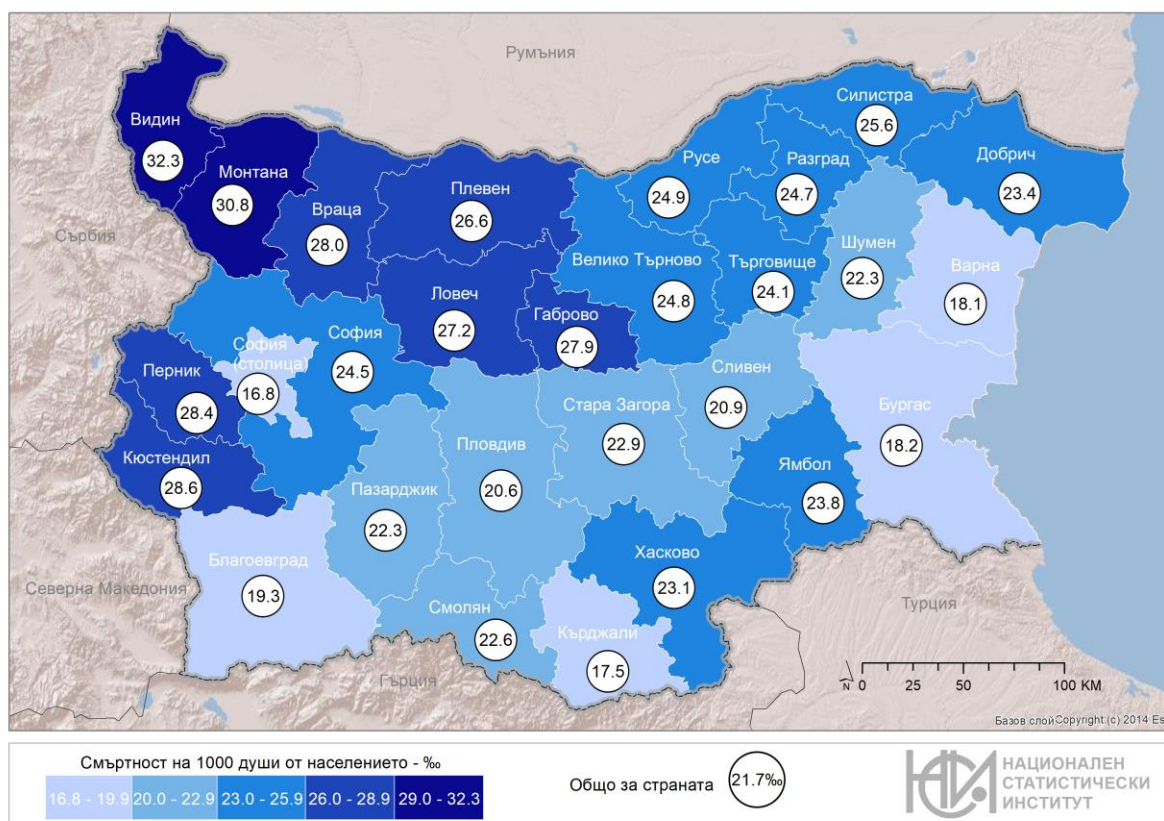
Броят на умрелите лица през 2021 г. е 5 122. Спрямо предходната година броят на умрелите нараства със 702, или с 15.9%.

Коефициентът на обща смъртност⁴ в областта е 23.1‰, при средно за страната 21.7‰.

Смъртността сред мъжете (24.5‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (21.7‰). През 2021 г. на 1 000 жени умират 1 077 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (31.5‰) отколкото в градовете (19.8‰).

С най-висока смъртност в страната са областите Видин - 32.3‰, Монтана - 30.8‰, и Кюстендил - 28.6‰. В седем области смъртността е по-ниска от общата за страната, като най-ниска е в София (столица) - 16.8‰.

Фиг. 3. Коефициент на смъртност по области през 2021 година

През 2021 г. в областта са починали 8 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност⁵ е 4.8‰ при средно за страната 5.6‰.

⁴ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁵ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

Бракове и бракоразводи

През 2021 г. в област Хасково са регистрирани 693 юридически брака - с 84 повече спрямо предходната година. 69.3% от регистрираните бракове са сред населението в градовете. Средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 32.9 и 29.5 години. Спрямо предходната година средната възраст при сключване на първи брак нараства с 0.6 години за мъжете и 0.8 години за жените.

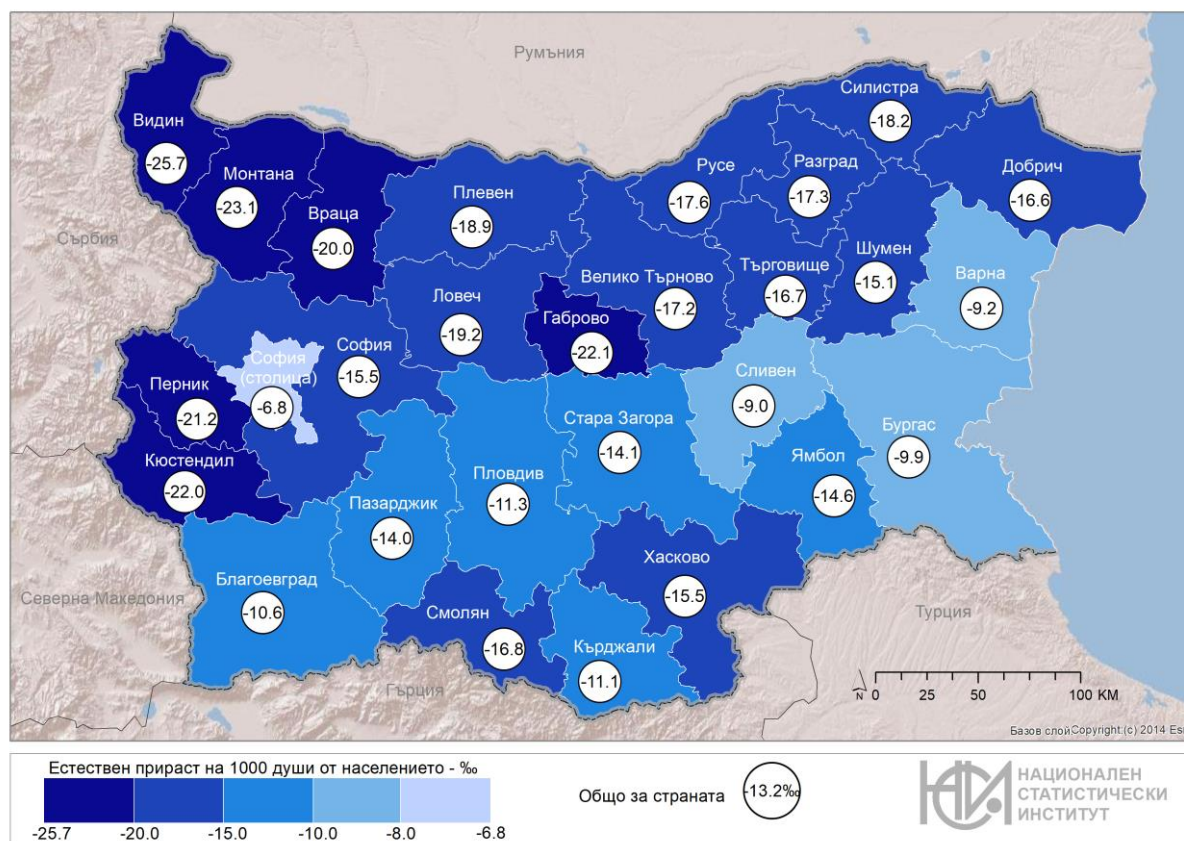
Броят на разводите през 2021 г. е 286, при 259 през 2020 година. От всички прекратени бракове 72.4% се отнасят за населението в градовете. Средната възраст при развод за мъжете и жените е съответно 46.3 и 42.3 години

Естествен и механичен прираст на населението

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие в областта се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението.

През 2021 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението в област Хасково е намаляло с 3 444 души.

**Фиг. 4. Естествен прираст на населението през 2021 г. по области
(На 1 000 души)**

Намалението на населението в област Хасково през 2021 г., измерено чрез коефициента на естествения прираст⁶, е минус 15.5‰ при средно за страната минус 13.2‰.

През 2021 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст.

С най-малки по стойности коефициенти на отрицателен естествен прираст са областите София (столица) (-6.8‰), Сливен (-9.0‰) и Варна (-9.2‰).

С най-голямо намаление на населението вследствие на високия отрицателен естествен прираст е област Видин - минус 25.7‰, следвана от областите Монтана - минус 23.1‰, и Габрово - минус 22.1‰. В двадесет и четири области населението намалява с над 10 на 1 000 души през 2021 година.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението в страната оказва и механичният прираст (нетното салдо от външната миграция), който през 2021 г. е положителен за областта- плюс 88 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от страната.

Изменението на населението на страната в резултат на външната миграция, измерено чрез **коефициента на нетна миграция**, е +1.8‰⁷. За област Хасково този показател е +0.4‰.

През 2021 г. единадесет области имат положителен механичен прираст. Най-голям механичен прираст има в областите Кърджали (12.6‰), Бургас (7.4‰), Варна и Пловдив - по 6.0‰. С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите Смолян (-8.7‰), Кюстендил (-5.6‰) и Враца (-5.2‰).

⁶ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁷ Отношение на нетната миграция към средногодишното население през годината (на 1 000 души).

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.